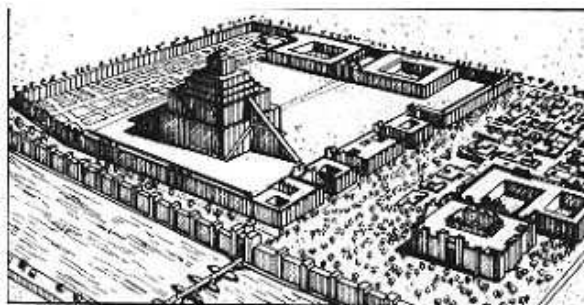

Obsah

Indie	2
Trošku jazykovědy a astronomie	3
Astronomie a nálevkovité poháry	7
Mytologie a umění	12
Přicházíme ničit	14
Klasické bráhmanské systémy	21
Ašóka	26
Mahábhárata a Rámájana	33
Purány čili staré knihy	50
Dynastie Guptů	53
Pád Guptovců a příchod islámu	61
Tantrismus	64
Tamilové	65
Cestou přes Kábul a Zábul	69
Mocenské poměry kol X. století	72
Sikhové	75
A máme tady kapitalismus	84
Povstání proti Angličanům	90
Dušan Zbavitel, Jan Stern	97
Z Pálijského kánonu	100
BHAGAVADGÍTA	101
Jan Filipický: Výkladový slovník	103
Višnu	120
Upanišady	121
Sumerové	126
Egypt	134

Buddha asketa

Babylón se zikkuratem Eremonanki a chrámem Esagilou.

Indie

Mnichové, těmito dvěma krajními cestami nemá kráčet ten, který z domova odešel. Kterými dvěma? Je to cesta vedoucí rozkoší, oddaná jedině smyslové rozkoši, cesta nízká, hrubá, u davu obvyklá, nedůstojná, neprospěšná, a je to cesta vedoucí sebetřýzněním, cesta plná utrpení, nedůstojná, neprospěšná. Mnichové, těmito dvěma krajním cestám se osvícený vyhnul, plně pochopil střední stezku, otevírající oči, získávající vědění, vedoucí ke klidu, k poznání, k osvícení, k nibbánu.

(Mahāvaggó, tzv. „1. Buddhova řeč“ v Banárasu)

Řekli byste, že se v Indii pěstuje víno? Pěstuje. Plocha vinic je v porovnání z rozlehlostí země mizivá (asi 12 000 ha vinic), ale vinohrady tam jsou. Rozkládají se především v jižní a střední části Indie a to ve státech Andhrapraděš, Maháráštra a Maisúr. Pěstují se domácí odrůdy Bhokri, Khaudari a osvědčené evropské jako Cabernet, Muškát hamburský, Semillon a další.

V sousedním Pákistánu (stát vznikl 15. srpna 1947), jehož dějiny jsou s indickými zajisté značně propojeny je těch viničních hektarů asi 2800.

Ovšem s alkoholem jsou v Indii a v její historii docela slušné potíže. Jeho role je velmi těžko uchopitelná! Obecně, individuálně jako vždy a u každého kdekoli jinde na světě.

V urputném uznávání hukotu myšlení indických kapacit ala bráhmaňové, Džína, Buddha a mnoho dalších postrádám nápady na pohledy jiné, neku-li originální. Těžko můžeš mít lepší, tj. originálnější nápady jsa v jiné době, kategorii i božském olíznutí.

Pravda, na začátku všeho byl nápoj sóma (persky haoma či hauma), který indičtí bohové do sebe lupkali silným způsobem, takže třeba takový bůh Indra se dokonce jednou natolik nakotil, že spadl z nebe, ale on to byl vůbec takový divočák...

Problém se sómou, respektive z čeho se dělala, není vyřešen. Většinou se hovoří o horské bylině, která vydávala silně opojnou šťávu, u Z. Fišera (Buddha) jsem četl cosi o chlapácky silném pivě.

Musím přiznat, že jsem klesl tak hluboko do minulosti, že jsem se začal na stará kolena opěty pít v Kámasútře, člověk za roky provádí různá přehodnocování. Jo, cosi tam o povznášejícím popíjení je, konečně kdyby chyběla troška alkoholu u sexu, jak by to vypadalo: Vznesený občan, tedy ten, který nemá výrazné materiální a finanční potíže, se má příležitostně zúčastnit slavností na počest různých bohů, společenských zábav, hostin, zahradních slavností a společenských slavností, rautů. Pravděpodobně se žunkalo při všech těchto cifrovačkách, ale o hostině je psáno doslova (v slovenském překladu): *Z času na čas sa majú usporiadať v domácnostiach posedenia pri pijatike. Muži pripíjajú hetéram a ženy im tiež pripíjú a pijú vína, likéry a pálenky, nápoje ostrej a trpkkej chuti aj iné nápoje z rôznych kôrok a ovocia. Ujedajú si pritom z rôznych i kyslých maškrt, šalátov a ovocia.*

Kámasútru sestavil ze starších pramenů Mallanágu Vátsájana na počátku našeho letopočtu a výčet alkoholických nápojů je jistě pozoruhodný. O sómě není zmínka. Co to vůbec tedy bylo?

Řekněme, že opravdu nějaká horská bylina. Proč ne. Všeljakých drog rostlo a roste v Indii habaděj a obzvláště Himaláje poskytovaly nepřeberné množství léčivých i zabijáckých rostlin. Z Indie dorazil do Evropy kmín, pepř, kardamom, zázvor, hřebíček, galgant, kurkuma, cicvár, muškátový oříšek, muškátový květ, žluté a červené santálové dřevo, benzoe, indické konopí (hašiš), ricinový olej, čaulmogrový olej (co to je?, že by olej stromu čálmugra, Hydnocarpus kurzii, užívaný proti lepře?), sezamový olej, šťáva z cukrové třtiny. Ale bylina, z níž by se vyráběl mocně opojný nápoj sóma, ta nikoliv. Buď byla tak přísně chráněna (ovšem v jistou pozeňnanou dobu byla konzumována v hektolitrech, Zarathuštra na ni nadával, kde si sedl, ale její síla byla tak úžasná, že pozdější spisy učinily ze Zarathuštry ctitele sómy), nebo v době, kdy Vasco de Gama předváděl dělovou palbou, jak si Evropa představuje zahraniční obchod, už prostě neexistovala. Upadla v zapomenutí, nebo vyhnula.

I to se stává. Kdys v antice hbitě rostla bylina, která se řecky nazývala zilphion. Psal o ní i Plinius Starší ve svých Dějinách přírody. V. Farkas uvádí Knihu V. a XXII. (tyto kapitoly jsou v českém překladu velmi stručné), v nichž Plinius chválí silfion jako skvělou léčivku, s kterou se čile obchoduje, ale zároveň upozorňuje, že z přírody mizí. A skutečně za tři stovky let se roztomilá bylina vytratila ze světa. Na rozdíl od sómy alespoň víme, jak bylina silfion (jinak severoafrická rostlina) vypadala. Zrovna teď čuším na fotografii tetradrachmy z Kyrény. Na aversu mává křídly silfion, na reversu se tváří dost sveřepě Zeus Ammón s beraními rohy.

Takže i toto se mohlo se sómou stát. Do jaké míry to byla droga na bázi narkotik (že by i naše slavná houba?) či alkoholového kvašení, to, žel, nejsem schopen posoudit. Ale patřila do nezbytné výbavy, která navazuje spojení s bohy...

Člověk, nebo to, co se v člověka ke své smůle vyvinulo, se na severu území, jemuž říkáme indické, případně pakistánské, objevil zhruba půl miliónu let před Kristem, na jihu ovšem těž, a měl vyspělejší kamennou kulturu. Dál to pokračovalo podobně jako v jiných zeměpisných šířkách, vynalezlo se zabíjení a týrání nejen zvířat, vylepšovala se technologie, už se volaly na pomoc síly nadpřirozené, aby bylo co zabíjet, ale ženské naštěstí vynalezly zemědělství, a proto se přežilo. Nikdy nemůžeme být dost vděční, my chlapi, za tento čin, co na něj ale příroda, to nevím, leccos už vidíme všichni pospolu. Její pozdější mstivé projekce typu „v bolestech budeš rodit děti“ apod., už jsou profiltrovány skrze mužský mozek, stejně jako to všechno olympské hřímání ala

„za vším třeba hledat ženu“, samozřejmě ve smyslu záporném. Vrcholem ovšem je Bible se svou historkou o stvoření ženy z mužského žebra, jakýsi božský melouch, trapný údržbářský zákrok nevycházející přímo z boží vůle, ale zprostředkovaně ze slabošského mužského rozmaru. Velmi mírnou útěchou pro křesťanky je fakt, že podkladem pro tuto zkazku se stala zmrvená sumerská báseň Enki a Ninchursag.

Není ovšem zajisté bez zajímavosti, že devět z deseti ženských mateřsky opečovává kytičky, voní k bylinkám a hraje se s hlínou, zatímco u chlapů to může být v nejlepší případě tak fifty fifty. Takovou krávu, jakou byla císařovna Alžběta Christina, manželka Karla VI., která v roce 1721 na křivoklátském panství Jana Josefa Valdštejna vlastnoručně zastřelila 138 jelenů nahnaných před její pušku, tu aby mezi ženami baterkou pohledal, mužských volů schopných podobné debility by se určitě našlo víc.

Jedno je jisté, ženský element si nakonec uvědomil onu hrůzu, kterou na přírodě spáchal uchováním celého rodu homo sapiens, a nemaje sil zarazit tu ničivou energii, jak také, raději se stáhl a spíše jako kotva brzdí tu příšernou devastaci života, kterou my, pánové tvorstva, velkoryse provozujeme. Všimněte si, vždycky jenom pán tvorstva, žádná paní tvorstva.

Někdy v 5. tisíciletí před naším letopočtem začali obyvatelé nynější Malé Asie tavit kovy, v Indii byly měď a bronz známy od počátku tisíciletí třetího a kolem roku 2000 př. n. l. už tam ofukovali rozvinutou železářskou industrii, dokonce takovou, že o takových pět stovek let později byli tamní experti schopni vyrobit železný sloup vysoký skoro osm metrů, který se skládá z 99,7 % ze železa; takto ryzí kus železa byla Evropa schopna vyrobit nejdříve ve druhé polovině 19. století. Ještě kolem toho roku 2000 fungoval kult Matky, dárkyně života, ale jinak se už začalo sjíždět z kopce. Nové nástroje a především zbraně přinášejí soumrak šťastného barbarství a evokují eruptivnost dalších tisíciletí. Ostatně s tím Indové počítali, jak uvidíme dále...

Počátkem toho třetího tisíciletí př. n. l. se objevuje velká civilizace na řece Indu. Ale také u Nilu, Eufratu, Chuang-che. Nějaká ta staletí plus minus nehrají roli. Pídit se po tom, která byla první, kdo byl na počátku, je očividný nesmysl, ale někdy je zářející ten náhlý výbuch velmi pokročilých technologií, kultury atd. Jakoby se hmota zpila a vypudila ze svého lůna ducha, nemyslím si totiž, že by to mohlo být obráceně. Bloumat nad pustatinou duch může, ale z čeho by se asi zpil, hmoty nemaje. Hovoříme o Indii a bůh Indra se tak zpráskal, že spadl z nebe...

Ve své síle vyvolil si sómu a ze tří pohárů ji pil...

O raných dějinách Indie se toho zase tak moc neví, praví odborníci. Záhadou pro ně je tzv. protoindická civilizace představovaná především městy Harappa v Paňdžábu a Mohendžo-daro („pahorek mrtvých“) v Sindhu. Tuto kulturu odkryl v letech 1922 a 1944 Mortimer Wheeler. Do roku 1931 zde též zuřivě pracovali angličtí archeologové John Marshall a E. J. H. Mackay. Obě města, vzdálená od sebe 560 kilometrů, byla postavena podle stejného plánu, ba dokonce i z pálených cihel stejných rozměrů. Profesor B. Hrozný píše: „Kultura proto-indická je zcela zvláštního, osobitého rázu. My setkáváme se v Mohendžo-Daru s rozlehlým výstavným městem, jehož nedlážděné ulice, orientované od východu k západu a od severu k jihu, jsou celkem přímé a tvoří s ulicemi příčnými pravé úhly. Výstavba Mohendžo-Dara dala se patrně podle přesného, předem stanoveného a přísně zachovávaného plánu. Dvě hlavní avenue protínají v pravém úhlu město. Jedinečným ve starověku způsobem je tam vybudována kanalisace domů i ulic. Každou snad ulicí vine se uprostřed odvodňovací kanál, vyzděný cihlami, do něhož ústí odvodňovací kanály z jednotlivých domů obou stran ulice...“

V Dějinách Indie, Svoboda, Praha 1980 se píše, že byl v poslední době získán nový materiál, který dokládá místní původ harappské kultury. Podzemní vody však dosud brání archeologům prozkoumat nejspodnější vrstvy v Mohendžo-daru. Dobou rozkvětu harappských měst byl konec třetího a začátek druhého tisíciletí př. n. l. V horních vrstvách Harappy byly vykopány fajánsové korály, které jsou na základě spektrální analýzy totožné s korály z Knóssu na Krétě -16.st. př. n. l., což bylo i poslední období v dějinách Harappy.

Archeologický materiál rovněž poskytuje některé informace o náboženských názorech obyvatel harappské kultury, píše se ve vzpomínaných Dějinách Indie. A citace pokračuje: „Jak v citadele, tak v obytných částech měst byly objeveny stavby, které badatelé právem považují za chrámová zařízení. K těmto chrámům se zřejmě váží rituální bazény stejně jako kamenné sochy nalezené v Mohendžo-daru a Harappě. Podle mínění řady vědců byly chrámy a některé sochy zasvěceny mužskému božstvu, které někteří z nich ztotožňují s pozdějším bohem Šivou („Protošiva“). Na jedné nalezené pečetě je vyobrazeno božstvo se třemi tvářemi, sedící v „jogínské“ pozici na nízkém podstavci, k němuž jako by se přimykaly figurky antilop. Božstvo má na hlavě svérázný útes v podobě rohů. Po jeho obou stranách jsou rozmístěna jakási divoká zvířata. J. Marshall, který vedl vykopávky, kdysi předpokládal, že celek představuje zobrazení boha Šivy jako Pašupatiho (pána zvířat). Toto vysvětlení, podporované nyní mnohými badateli může ukazovat na vztah hinduismu a náboženských představ obyvatel harappské kultury. Pro tento výklad hovoří také zobrazování zvířat na pečetích (např. býka, tygra a jiných).

Podle představ hinduismu se bohové sdružují s určitými zvířaty, např. bůh Šiva s býkem Nandinem, jeho manželku doprovází tygr apod.“ Písemné památky harappské kultury zůstávají nadále nepřečteny ač celkový počet znaků na pečetidlech dosahuje téměř čtyř set. Kromě toho se našly nápisy na keramice a kovových předmětech. Podle úlozku keramiky s částí nápisu se ví, že se psalo zprava doleva.

